

PATVIRTINTA
Valstybinės augalininkystės tarnybos
prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus
2022 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. A1-473

**LIETUVOS RESPUBLIKOJE NEREGISTRUOTŲ, NETAPAČIŲ LIETUVOS
RESPUBLIKOJE REGISTRUOTIEMS AUGALŲ APSAUGOS PRODUKTAMS,
FALSIFIKUOTŲ AUGALŲ APSAUGOS PRODUKTŲ NUSTATYMO TVARKOS APRAŠAS**

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Lietuvos Respublikoje neregistruotų, netapačių Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktams, falsifikuotų augalų apsaugos produktų nustatymo tvarkos aprašas (toliau – tvarkos aprašas) nustato Lietuvos Respublikoje neregistruotų augalų apsaugos produktų (toliau – neregistruoti AAP), netapačių Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktų (toliau – netapatūs AAP), falsifikuotų augalų apsaugos produktų nustatymo tvarką.

2. Šiuo tvarkos aprašu turi vadovautis ūkio subjektų veiklos, susijusios su augalų apsaugos produktų (toliau – AAP) įvežimu į Lietuvos Respubliką, vežimu, saugojimu, tiekimu rinkai, naudojimu ir reklamavimu, priežiūrą atliekantys Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – tarnyba) regioninių skyrių, ir Agrochemijos skyriaus specialistai bei pasienio kontrolės punktu fitosanitarijos postų (skyrių) specialistai atlikdami krovinių tikrinimą.

3. Šiame tvarkos apraše vartojamos sąvokos atitinka ūkio subjektų veiklos priežiūrą bei AAP sritį reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

4. Ūkio subjektų veiklos, susijusios su AAP įvežimu į Lietuvos Respubliką, vežimu, saugojimu, tiekimu rinkai, naudojimu ir reklamavimu, patikrinimai atliekami vadovaujantis Ūkio subjektų veiklos saugant, tiekiant rinkai, naudojant augalų apsaugos produktus priežiūros tvarkos aprašu, patvirtintu Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio direktoriaus 2015 m. spalio 28 d. įsakymu Nr. A1-675 „Dėl Ūkio subjektų veiklos saugant, tiekiant rinkai, naudojant augalų apsaugos produktus priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos atliekamos Ūkio subjektų veiklos priežiūros taisyklėmis, patvirtintomis tarnybos direktoriaus 2011 m. liepos 5 d. įsakymu Nr. A1-218 „Dėl Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos atliekamos ūkio subjektų veiklos priežiūros taisyklių patvirtinimo“.

**II SKYRIUS
NEREGISTRUOTŲ AAP NUSTATYMAS**

5. Siekiant nustatyti neregistruotus AAP atliekamas AAP etiketės ir pakuotės įvertinimas. Neregistruoti AAP gali būti:

5.1. paženklinėti etiketėmis su privaloma informacija, tačiau nurodytu produkto pavadinimu, kuris nėra registruotas Lietuvos Respublikoje.

5.2. supakuoti kitos talpos pakuotėmis nei registruota Lietuvos Respublikoje (pavyzdžiui AAP *Signum* Lietuvos Respublikoje registruotos pakuotės yra 0,5 kg, 1 kg, 2,5 kg, 5,0 kg talpos, o gali būti parduodamos 0,8 kg talpos pakuotės).

5.3. etiketėse informacija pateikta ne valstybine kalba. Lietuvos Respublikoje registruotų AAP etiketėse nurodyta informacija gali būti pateikta keliomis kalbomis, tačiau viena iš jų būtinai turi būti valstybinė kalba.

5.4. etiketėse nėra pateikta informacija, kad tai AAP, tačiau įvertinus produkto aprašyme nurodomą jo poveikį nustatoma, kad yra skirta naudoti kuriuo nors iš šių tikslų:

5.4.1. augalams ar augaliniams produktams apsaugoti nuo kenksmingųjų organizmų arba užkirsti kelią tokių organizmų veikimui, nebent numatyta pagrindinė šių produktų paskirtis yra higiena, o ne augalų ar augalinių produktų apsauga (pvz. „skirta naudoti kovai su kenkėjais“, „naikina kenkėjus“, „apsaugo augalą nuo kenkėjų“, „apsaugo augalą nuo ligų“, „apsaugo augalą nuo ligų ir kenkėjų“ ir pan.);

5.4.2. daryti įtaką augalų gyvybiniais procesams (pavyzdžiui, naudoti kaip augimą paveikiančias, o ne kaip maistines medžiagas);

5.4.3. augaliniams produktams konservuoti, jeigu toms medžiagoms ar produktams netaikomos specialios Europos Sąjungos nuostatos dėl konservantų;

5.4.4. nepageidaujamiems augalams ar jų dalims, išskyrus dumblius, naikinti, išskyrus atvejus, kai siekiant apsaugoti augalus produktais apdorojamas dirvožemis arba vanduo (pvz. „skirta kovoti su piktžolėmis“, „naikina piktžoles“, „stabdo piktžolių augimą“ ir pan.);

5.4.5. nepageidaujamam augalų, išskyrus dumblius, augimui sustabdyti ar užkirsti jam kelią, išskyrus atvejus, kai siekiant apsaugoti augalus produktais apdorojamas dirvožemis arba vanduo.

III SKYRIUS FALSIFIKUOTŲ, NETAPAČIŲ AAP NUSTATYMAS

6. Siekiant nustatyti falsifikuotus, netapačius AAP atliekamas AAP etiketės, pakuotės ir prekinio ženklo vizualinis įvertinimas:

6.1. Įvertinamos AAP pakuotės: ant produkto vidinės pakuotės turi būti lazeriu (ar kitomis nepanaikino žymėjimo priemonėmis) paženklintas gaminio partijos Nr., pagaminimo data, galiojimo laikas.

6.2. Įvertinamas AAP uždarymas – jei AAP falsifikuotas, pakuotės uždarymas gali būti neoriginalus (pavyzdžiui nėra įmonės logotipo ženklo, pakuotės gamykliniai įspaudai skiriasi, jų nėra).

6.3. Įvertinamas prekinis ženklas – falsifikuoto AAP pakuotės ženklas labai panašus į originalaus produkto pakuotės ženklą (pavyzdžiui skiriasi šriftas, jo dydis, spalva).

6.4. Falsifikuotas AAP gali būti supakuotas į pakuotę labai panašiu pavadinimu kaip originalus produktas arba produkto etiketėje yra rašybos (gramatikos) klaidų (pavyzdžiui padirbinys su pavadinimu *GRAINSTAR*, o originali pakuotė su pavadinimu *GRANSTAR*).

6.5. Falsifikuotų AAP etiketės perklijuotos, užklijuotos nelygiai, neteisingas jų ženklavimas, sunkiai įskaitomos etiketės, etiketės su nepilna informacija, etiketės užsienio kalbomis.

7. Lietuvos Respublikoje registruotų AAP etiketėje nurodomas gamintojo, tiekėjo rinkai pavadinimas, adresas, veiklioji medžiaga, AAP pavadinimas, partijos numeris, svoris arba tūris, pagaminimo data ir galiojimo laikas. Aiškiai nurodytos AAP naudojimo priemonės – purškimo norma, augalai, kuriems skirta naudoti AAP, nukenksminimo metodai, saugos priemonės, pirmoji pagalba.

IV SKYRIUS AAP APSKAITOS TIKRINIMAS

8. Įvertinama ūkio subjekto vedama AAP apskaita:

8.1. Tikrinama apie saugomus, įsigytus ir parduotus AAP informacija už 5 metus, apie naudotus AAP apskaita tikrinama už 3 metus. Jei yra galimybė tikrinama ši informacija apie:

8.1.1. gamintoją – AAP pavadinimas, pagaminimo data, partijos Nr, pakuotės tipas, gamintojo pavadinimas ir adresas, pardavimo data, paskirties šalis;

8.1.2. eksportuotoją – AAP pavadinimas, eksportuotojo pavadinimas ir adresas, gavėjo pavadinimas, adresas, išsiuntimo data, išsiųstas kiekis;

8.1.3. importuotoją – AAP pavadinimas, importuotojo pavadinimas ir adresas, importavimo data, siuntėjo pavadinimas, adresas, šalis, siuntėjo išsiuntimo data, importuotas kiekis;

8.1.4. tiekėją rinkai – AAP pavadinimas, tiekėjo ir pirkėjo pavadinimas, adresas, pirkimo ir pardavimo data, partijos numeris, pakuotės dydis, pirktas ir parduotas kiekis ar tūris;

8.1.5. naudotoją – AAP pavadinimas, tiekėjo ir pirkėjo pavadinimas ir adresas, pirkimo ir pardavimo data, partijos numeriai, pakuotės dydis, įsigytas kiekis.

8.2. Tikrinamas krovinio važtaraštis, jeigu iš važtaraštyje pateiktos informacijos nustatoma, kad AAP transportavimas apėmė kelių valstybių sienų kirtimą, ir (ar) buvo gabenama keliomis transporto rūšimis (pavyzdžiui jūrų, oro, sausumos transportu) tuomet turėtų kilti įtarimas, kad turimi AAP yra neregistruoti ir (ar) falsifikuoti.

- 8.3. Tikrinami AAP gražinimo dokumentai.
- 8.4. Tikrinama ar profesionaliajam naudojimui skirti AAP parduodami tik profesionaliesiems naudotojams.
- 8.5. Tikrinama, ar įmonė turi tarnybos išduotą leidimą platinti AAP;
- 8.6. Valstybinės augalininkystės tarnybos informacinėje sistemoje (toliau – VATIS) patikrinama naujausia informacija apie ūkio subjektui Tarnybos išduotus leidimus – leidimą tiekti augalų apsaugos produktus rinkai ir juos naudoti ne ilgesnį kaip 120 dienų laikotarpį, leidimą prekiauti augalų apsaugos produktais, tapačiais Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktams, leidimą naudoti asmeninėms reikmėms augalų apsaugos produktus, tapačius Lietuvos Respublikoje registruotiems augalų apsaugos produktams; leidimą mokslinių tyrimų ar technologinės plėtros tikslais atlikti neregistruotų augalų apsaugos produktų eksperimentus ar bandymus, patikrinama ar saugomi, tiekiami rinkai, naudojami augalų apsaugos produktai, kuriems išduotas bent vienas iš aukščiau išvardytų leidimų;
- 8.7. Tikrinama ar tiekiami rinkai neperpakuoti AAP, tapatūs Lietuvos Respublikoje registruotiems AAP.

V SKYRIUS

NEREGISTRUOTŲ, NETAPAČIŲ IR FALSIFIKUOTŲ AAP ATSEKAMUMAS

- 9. **Nustačius galimai neregistruoto ir (ar) falsifikuoto AAP naudojimo faktą:**
 - 9.1. Išsiaiškinama iš kur ūkio subjektas įsigijo galimai neregistruotą ir (ar) falsifikuotą AAP. Jei nėra sąskaitų faktūrų ar kitų įsigijimo faktą patvirtinančių dokumentų, ūkio subjektas turi pateikti paaiškinimą raštu iš kur galimai neregistruotą ir (ar) falsifikuotą AAP įsigijo.
 - 9.2. Paaiškiniame būtina nurodyti, jei yra žinoma, pardavėjo pavadinimą, adresą, įsigijimo datą, kiekį. Jei pardavėjas nežinomas, norodoma tiksli vieta (adresas), kur neregistruotas ir (ar) falsifikuotas AAP įsigytas (pavyzdžiui Vilniaus miesto Gariūnų turgavietė, 1 paviljonas, 6 prekystalis). Apibūdinamas asmuo, kuris pardavė neregistruotą ir (ar) falsifikuotą AAP, jei žinoma nurodomi jo kontaktai.
 - 9.3. Pagal pateiktą ūkio subjekto informaciją (sąskaitos faktūros, pirkimo kvitai, paaiškinimą ar kt.) atliekamas neplaninis patikrinimas pas įtariamą neregistruotą ir (ar) falsifikuotą AAP tiekėją.
- 10. **Nustačius galimai neregistruoto ir (ar) falsifikuoto AAP saugojimo, tiekimo rinkai faktą:**

10.1. Atsekama AAP grandinė nuo įvežimo į Lietuvos Respubliką iki turėtojo – tikrinamos sąskaitos faktūros, krovinio važtaraščiai, kaip produktai pateko pas turėtoją. Tikrinant krovinio važtaraščius, patikrinama, kokie produktai buvo įsivežami – AAP pavadinimas, AAP kiekis, Kombinuotosios nomenklatūros kodas (KN), pirminis siuntėjas, transportavimo įmonė. Esant neregistruotiems ir (ar) falsifikuotiems AAP, krovinio važtaraščiuose nurodomas neteisingas prekės pavadinimas, klaidingas veikliosios medžiagos kiekis, klaidingas KN kodas, kur KN 3808 yra pakeičiamas į KN 2903. Važtaraštyje nurodomas mažesnis krovinio svoris nei yra įvežama, taip siekiant išvengti patikrinimo pasienio poste.

10.2. Jei nustatoma, kad AAP įsigyti iš ne Lietuvos Respublikoje registruotų įmonių ar fizinių asmenų, surinkta informacija (patikrinimo aktas, klausimynai ir kita medžiaga) per VATIS perduodama toliau nagrinėti Agrochemijos skyriaus atsakingam specialistui.

10.3. Jei nustatoma, kad AAP įsigyti iš Lietuvos Respublikoje registruotų įmonių ar fizinių asmenų, tose įmonėse ar pas fizinius asmenis atliekami neplaniniai augalų apsaugos produktų srities patikrinimai.

10.4. Jei įtariamas neregistruotų ir (ar) falsifikuotų AAP tiekimu rinkai ūkio subjektas nepateikia sąskaitų faktūrų ir kitų įsigijimo faktą patvirtinančių dokumentų, ūkio subjektas turi pateikti paaiškinimą raštu iš kur galima neregistruotą ir (ar) falsifikuotą AAP įsigijo.

10.5. Paaiškinime būtina nurodyti, jei yra žinoma, pardavėjo pavadinimą, adresą, įsigijimo datą, kiekį. Jei pardavėjas nežinomas, nurodoma tiksli vieta (adresas), kur nelegalus (neregistruotas, falsifikuotas) AAP įsigytas, apibūdinamas asmuo, kuris pardavė neregistruotą ir (ar) falsifikuotą AAP, jei žinoma nurodomi jo kontaktai.

10.6. Pagal pateiktą ūkio subjekto informaciją (sąskaitos faktūros, pirkimo kvitą, paaiškinimą ar kt.) atliekamas neplaninis patikrinimas pas įtariamą neregistruotą ir (ar) falsifikuotą AAP tiekėją.

11. Esant poreikiui patikrinimą galima atlikti pasitelkus kitų institucijų (pvz. policijos, aplinkos apsaugos, maisto ir veterinarijos ir kt.) specialistų pagalbą.

12. Pasienio kontrolės punktų fitosanitarijos postų (skyrių) ar regioninių skyrių specialistams nustačius, kad įvežami neregistruoti AAP, AAP kurie neturi išduoto tarnybos vienkartinio leidimo įvežti AAP iš ne ES ir ne EEE valstybių ir (ar) falsifikuoti AAP, priimamas sprendimas šių AAP neleisti įvežti į Lietuvos Respublikos teritoriją ir (ar) neišleisti į laisvą apyvartą.

13. Jei patikrinus apskaitą ir (ar) kitą turimą informaciją kyla pagrįstas įtarimas kad AAP gali būti netapatus ir (ar) falsifikuotas, tačiau vizualiai įvertinus produkto pakuotę, etiketę ir joje esančią

informaciją nustatoma, kad ji atitinka keliamus reikalavimus, Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus 2018 m. gegužės 23 d. įsakymu Nr. A1-294 „Dėl Augalų apsaugos produktų ėminių ėmimo metodikos patvirtinimo“ nustatyta tvarka gali būti imami ėminiai siekiant įvertinti AAP kokybinės ir (ar) kiekybinės sudėties atitiktį Lietuvos Respublikoje registruotų AAP sudėčiai arba atitiktį AAP, tapačiam Lietuvos Respublikoje registruotam AAP.

VI SKYRIUS INFORMACIJOS TEIKIMAS

14. Dokumentai, kuriuose įformintas sprendimas išimti iš rinkos nurodytus AAP (pvz. patikrinimo aktą, įsakymą, tarnybos direktoriaus raštą ir pan.) per VATIS ir (ar) Dokumentų valdymo sistemą teikiami susipažinti Agrochemijos skyriaus atsakingam specialistui. Gauta informacija bei dokumentai, įrodantys išimtų iš rinkos AAP perdavimą atliekas tvarkančiai įmonei, talpinami VATIS bei su jais supažindinamas Agrochemijos skyriaus atsakingas specialistas.

VII SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

15. Pasikeitusių įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir kitų teisės aktų nuostatomis būtina vadovautis iš karto (joms įsigaliojus), nelaukiant šio tvarkos aprašo pakeitimo.

16. Tarnybos specialistai, pažeidę teisės aktų nuostatas, traukiami atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.
